

КОНСПЕКТ ЗА ДЪРЖАВЕН ТЕОРЕТИЧЕН ИЗПИТ ПО „ЛОГОПЕДИЯ“

Първа част: Теория на логопедията

1. Логопедията като наука – предмет, обект, цел и задачи. Принципи и методи на логопедията. Съвременни аспекти в развитието на логопедичната наука.
2. Език, говор и реч – определение. Характеристика на формите на речта (устна и писмена). Анализ на основни понятия в логопедията.
3. Класификации на комуникативните нарушения в логопедията – сравнителен анализ (клинико-педагогическата и лингвистично-поведенческата).
4. Етиология на комуникативните нарушения. Групи фактори: биологични, функционални и социално-психологически (характеристика).
5. Йерархичен модел на вербалната комуникация. Характеристика на равнищата на произвеждане и възприемане на речеви съобщения (норма и патология).
6. Артикуляционни нарушения на развитието. Онтогенеза на артикулацията. Етиология на артикуляционните нарушения в детска възраст – групи причини (биомеханични и функционални). Форми и симптоматика на специфичните артикуляционни нарушения.
7. Вродени цепки на устните и/или небцето – етиология и форми. Прояви на вербалните и невербални дефицити при деца с вродени цепки на устните и/или небцето.
8. Гласови нарушения – етиология, форми и симптоматика. Етапи в развитието на детския глас. Специфика на развитийните и придобити нарушения на гласа.
9. Дизартрия на развитието – определение, етиология и класификация. Характеристика на вербалните и невербални симптоми при детска дизартрия. Характеристика на дизартричните прояви при деца с детска церебрална пареза.
10. Диагностика и терапия при дизартрия на развитието. Критерии за диференциална диагноза с другите форми на говорна и езикова патология

/специфични артикулационни нарушения, специфични езикови нарушения и говорна диспраксия/. Съдържание на невропсихологичната диагностика.

11. Придобита дизартрия и дисфагия – определение, етиология и класификация. Характеристика на симптомите при отделните форми на дизартрия.

12. Езикови нарушения на развитието – определение, етиология. Трактовката на детските езиковите нарушения според медицинския и лингвистично-поведенческия модел. Форми на езикови нарушения на развитието (вербална и невербална).

13. Придобити езикови нарушения - определение, етиология и класификация на моторните форми на афазия. Характеристика на вербалните и невербални симптоми при отделните форми.

14. Придобити езикови нарушения - определение, етиология и класификация на сензорните форми на афазия. Характеристика на вербалните и невербални симптоми при отделните форми.

15. Прозодични нарушения на речта – нарушения на речевия темп. Определение, етиология и патофизиологичен механизъм на формите. Диагностични критерии за разграничаване от други форми на прозодична патология.

16. Нарушение на речевата плавност – определение, етиология на заекването. Класификации на заекването и симптоматика на основните форми. Заекване и запъване.

17. Концепцията “Специфични нарушения на ученето” в съвременната логопедия. Историческо развитие на проблема и теоретични модели при анализа на трудностите в усвояване на писмения език.

18. Специфични нарушения на четенето (дислексия) – определение и етиология. Психологически механизми и етапи на четенето. Фактори за тяхната проява. Класификация на специфичните нарушения на четенето и характеристика на формите.

19. Специфични нарушения на писането (дисграфия) – определение и етиология. Психологически механизми и етапи на писането. Класификация на специфичните нарушения на писането и характеристика на формите.

Втора част: Диагностика и терапия

20. Изследване на невербалните и вербални форми на мислене при деца с комуникативни нарушения. Диференциално диагностични критерии за разграничаване на децата със специфични езикови нарушения от случаите на интелектуална недостатъчност.
21. Методи за изследване на перцептивните и паметови процеси при деца с комуникативни нарушения. Методи за изследване на вниманието.
22. Алгоритъм за диагностика на компонентите на импресивната реч. Етапи и процедури.
23. Алгоритъм за диагностика на компонентите на експресивната реч. Етапи и процедури.
24. Диагностика и логопедична терапия при артикулационни нарушения на развитието. Съдържание на диагностичната процедура. Етапи и съдържание на логопедичната терапия при различни форми на артикулационна патология.
25. Логопедична диагностика и терапия при гласова патология. Съдържание на диагностичната процедура. Етапи на логопедичната терапия при афония и дисфония.
26. Логопедична диагностика и терапия при нарушения на гласа (ринофония). Съдържание на диагностичната процедура. Етапи на логопедичната терапия.
27. Логопедична терапия при дизартрични нарушения в детска възраст. Етапи и съдържание на терапията.
28. Характеристика на говорните и психични нарушения при синдром на Паркинсон и насоки на логопедична терапия.
29. Логопедична диагностика и терапия при нарушения в развитието на експресивния език. Съдържание на диагностичната процедура и диференциална диагностика от други езиково-говорни нарушения. Етапи и съдържание на логопедична терапия.
30. Логопедична диагностика и терапия при нарушения в развитието на импресивния език. Съдържание на диагностичната процедура и

диференциална диагностика от други езиково-говорни нарушения. Етапи и съдържание на логопедична терапия.

31. Схема на невропсихологична диагностика при болни с афазия. Съдържание и насоки на логопедичната терапия при моторни форми на афазия.

32. Схема на невропсихологична диагностика при болни с афазия. Съдържание и насоки на логопедичната терапия при сензорни форми на афазия.

33. Логопедична диагностика и терапия при прозодични нарушения. Схема на изследване на речевите функции. Съдържание и специфика на логопедичната терапия при брадилалия и тахилалия.

34. Логопедична диагностика и терапия при деца със заекване от неврозоподобен тип. Оценка на вербалните и невербални симптоми. Съдържание и методи на терапия.

35. Логопедична диагностика и терапия при деца със заекване от невротичен тип. Оценка на вербалните и невербални симптоми. Съдържание и методи на терапия.

36. Логопедична терапия на заекване при възрастни. Оценка на вербалните и невербални симптоми. Специфика на методите на основните методи за логопедична терапия.

37. Модел на диагностично обследване и логопедична терапия при специфични нарушения на четенето (дислексия). Етапи и съдържание на терапевтичния процес.

38. Модел на диагностично обследване и логопедична терапия при специфични нарушения на четенето (дисграфия). Етапи и съдържание на терапевтичния процес.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Асенова, Ив., *Невропсихология*. С., 2008.
2. Василева, Н. *Исторически преглед на проблема за нарушенията в детското езиково развитие*. Сп. Специална педагогика, декември, 2008.
3. Василева, Н., Ст. Велева-Горанова, Хр.Недев „Възстановяване след инсулт“, изд.ИК Булхерба, 2018 г., 168 стр.
4. Василева, Н. *Детска невропсихологията*, Издателство УИ "Св. Климент Охридски", 2018 г.
5. Георгиева, Д. *Техника на „удължената реч“ при корекция на заекването: Обзор // Специална педагогика*, бр. 4, 1996.
6. Георгиева, Д. *Избрани методи за корекция на заекването*, Университетско издателство "Неофит Рилски"
7. Георгиева, Д. *Електрохолографски характеристики при заекване*, Университетско издателство "Неофит Рилски"
8. Георгиева, Д. *Нарушения на плавността на речта*. С., 2000.
9. Георгиева, Д. *Гласови нарушения*. Второ допълнено и преработено издание. България: Максимус, 2012
10. Георгиева, Д. *Практика базирана на доказателства в езиково-говорна патология /диагностика и терапия на заекване/*, изд. Смилков, Благоевград, 2020.
11. Жеков, Ж., *Термини и понятия в специалната педагогика*, ШУ „Еп. К. Преславски“. Шумен. 2011.
12. Игнатова, Д. *Четене и специфичните му нарушения*. Теоретични аспекти и социални перспективи. С., 2009.
13. Карагъзов, И. *Нарушения на речта при дизартрия*. Бл., 2003.
14. Карагъзов, И. *Езиково-речеви аномалии при органични нарушения*. Бл., 2003.
15. Карагъзов, И., Жеков, Ж. *Основни проблеми на логопедията*. ШУ „Еп. К. Преславски“. Шумен. 2011.
16. Караджова, К. *Психолого-педагогически измерения на умствената изостаналост*. СУ, 2005.
17. Корнев, А. Н. *Ключови въпроси на дислексията*. Сп. Специална педагогика, декември, 2009, с. 4-18.
18. *Логопедия*, под ред. Л. С. Волковой. М., 1998.
19. *Логопедия и фониятрия*, Сб. под ред. на В. Матанова, В. Боянова, Д. Досков. С., 1999
20. Мавлов, Л. *Равнища на вербална комуникация – един йерархичен модел*. Сп. Специална педагогика, септември, 1997, с. 10-24, кн.3.
21. Мавлов, Л., *Фундаментална неврология*. С. , 2000.
22. Матанова, В. *Дислексия*. С., 2002.
23. Матанова, В., *Детска невропсихология*, Изд. Стено, 2016.
24. Милиев, Д. *Теория и методика на логопедичната ревалидация при аномалии на графичната комуникация*. Благоевград, 2000.
25. Милиев, Д. *Психология на аномалното развитие*. ЮЗУ „Неофит Рилски“ - Благоевград, 2009.
26. Милиев, Д. *Основи на логопедията*. ЮЗУ „Неофит Рилски“ - Благоевград, 2011.
27. Милиев, Д. *Логопедия, част 2, Логопедична теория и практика на възстановителното обучение при афазии* . ЮЗУ „Неофит Рилски“ - Благоевград, 2011.
28. Пенчева, С., *Когнитивна невропсихология*., Вѳда Словѳна, 2000.

29. Петков, Пл., Специфични езикови нарушения. Университетско издателство „Епископ Константин Преславски“, Шумен, 2017; ISBN 978-619-201-192-5, стр. 1-185
30. Петков, Пл., Писменост и механизми на четенето и писането. Университетско издателство „Епископ Константин Преславски“, Шумен, 2017 ISBN 978-619-201-180- 2, стр. 1-290
31. Петков, Пл., Неврогенни речеви нарушения и дисфагия. Университетско издателство „Епископ Константин Преславски“, Шумен, 2017; ISBN 978-619-201-181-9, стр. 1- 116
32. Petkov, P., Ivanova, T., Vassileva, N., Zhekov, Zh., Addressed and Assembled Phonology of Bidirectional Sound-to -Print Conversions in Students with Dyslexia and a Reference of Investigation Results to Corresponding Functional Localization in Brain Cortex. EPH – International Journal of Medicine and Health Science ISSN: 2456-6063, Volume 4, Issue 9, September 2018 Impact Factor: 2.475. first author, (pp. 1-20).
33. Петков, П., Петкова, П., Жеков, Ж. Прозодически и психологически аспекти на заекването. Сборник „Нови технологии в диагностиката и терапията на нарушения в развитието“ 23–25 март 2018, Нов Български Университет, ISBN: 978–954–535–863–0, стр. 63 – 70.
34. Петков, П., Колева, К., Жеков, Ж. Описание на поведенческите реакции при 10 деца с аутизъм. Сборник „Нови технологии в диагностиката и терапията на нарушения в развитието“ 23–25 март 2018, Нов Български Университет, ISBN: 978–954–535–863–0 стр. 53 – 63.
35. Петков, П., Кюркчийска, В., Николова, С. Използване на автоматизирани редици и математически операции при деца с хиперактивност и дефицит на вниманието. Сборник от юбилейна научна конференция с международно участие – научни и практически аспекти на приобщаващото образование, СУ „Св. Климент Охридски“ 12 –13 октомври, София 2018 г. ISBN 978-954-07-4541-1, стр. 157-165.
36. Петков, П., Кюркчийска, В., Игнатовска, С. Изследване на речевия слухов гнозис при деца с хиперактивност и дефицит на вниманието. Сборник от от юбилейна научна конференция с международно участие – научни и практически аспекти на приобщаващото образование, СУ „Св. Климент Охридски“ 12 –13 октомври, София 2018 г. ISBN 978-954-07-4541-1, стр. 150 -157.
37. Петков, П., Проучвания върху граматическата морфология във вербалната продукция на деца със специфична езикова слабост. Пътуващ семинар, сборник „Иновации в образованието“. SocioBrains, international scientific online journal publisher: www.SocioBrains.com, ISSN 2367 – 5721, Issue 34, June 2017, стр. 210 – 216
38. Петков, П., Н. Василева и Ж. Жеков, Причини за нарушената номинация при лица със специфични езикови нарушения. ГОДИШНИК НА ШУМЕНСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ „ЕПИСКОП КОНСТАНТИН ПРЕСЛАВСКИ“. Том XXI D, ISSN: 1314-6769 Шумен, 2017, стр. 555 – 565.
39. Петков, П., Н. Василева и Ж. Жеков, Овладеяване на думи в предучилищна възраст в случаи на специфични езикови нарушения . ГОДИШНИК НА ШУМЕНСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ „ЕПИСКОП КОНСТАНТИН ПРЕСЛАВСКИ“. Том XXI D, ISSN: 1314-6769 . Шумен, 2017, стр. 565– 574
40. Петков, П., Живко Жеков, Изследване на употребата на предлози при деца с дисфазия на развитието. Научна конференция с международно участие "Интердисциплинарни логопедични практики" 04-06 ноември 2016 г., НБУ, София // ISBN 978-954-535-863-0, (стр. 70 – 78).

41. Петков, П., Живко Жеков, Прояви на параграматизъм, циркумлокуторни фрази, вербални парафазии и фонологични трудности при деца с дисфазия на развитието. Научна конференция с международно участие "Интердисциплинарни логопедични практики" 04-06 ноември 2016 г., НБУ, София, ISBN 978-954-535-863-0, стр. 64 – 70
42. Петков, П., Жеков, Ж. и Чакърлова-Саамиева, Н., Представяне на резултатите от Текущата педагогическа практика по логопедия в зимния семестър на учебната 2015-2016 година. Сборник научни трудове: Формиране на компетенции за организация на учебно-възпитателния процес по време на практическата подготовка на студентите от специалност "Специална педагогика". Университетско Издателство "Епископ Константин Преславски", ISBN 978-619-201-090-4, (стр. 37 – 49).
43. Петков, П., Нели Василева, *Neuropsychological aspects of the diagnostics and therapy of the language developmental disorders*// Годишник на Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“, Том XX D, УИ „Епископ Константин Преславски“; III., 2016 г. (в съавт.), ISSN 1314-6769, стр. 33-47
44. Попова, Ж. Вашето дете заеква. С., 2003.
45. Райчев, Р., М. Райчева, М. Рашева, В. Матанова, К. Стоянова, И. Райчев, *Невропсихология. Том 1. Основи на невропсихология*, Изд. Арттик, София, 2001
46. Райчев, Р., М. Райчева, М. Рашева, В. Матанова, К. Стоянова, И. Райчев, *Невропсихология. Том 2. Детска невропсихология*, Изд. Арттик, София, 2001.
47. Райчев, Р., М. Райчева, М. Рашева, В. Матанова, К. Стоянова, И. Райчев, *Невропсихология. Том 3. Възрастова невропсихология*, Изд. Арттик, София, 2001
48. Стамов, В. Логопедия. Бл-гр., 1989.
49. Стамов, В. Йерархическа структура и терминология на логопедията. Бл-гр., 1994.
50. Симонска, М., *Диагностика на заекване в предучилищна възраст, (методическо ръководство)*, 2013, 94стр.
51. Симонска, М. Р. Костова, *Приложение на спирометрия при лица с придобити неврологично базирани комуникативни нарушения*, Сборник с доклади от международна логопедична конференция – „Логопедични терапии“ 2017: 144-152.
52. Simonska, M., Fani Valsamidou, *Analysis of Application of the Screening Test for Developmental Apraxia of Speech (STDAS – 2) in Children Greek Speakers*, *Proceeding International Conference „Speech-Language Treatments“* 2017: 63-72.
53. Станкова, М., *Програми за терапия на заекване. Практики, основани на доказателства*, Издателство Нов Български Университет, 2017 г. 192 стр
54. Сотирова, Е., Ев. Иванова, *Техника на говора*, Издателство: УИ „ЕПИСКОП КОНСТАНТИН ПРЕСЛАВСКИ“, 2012 г., 196 стр.
55. Стоянова, Ю. *Ранно езиково развитие*. С., Ромел, 2011.
56. Тодорова, Е., *Артикулационни нарушения. Ръководство за терапия*, Издателство Нов Български Университет, 2018 г. 364 стр.
57. Тодорова, Е., *Дислексия – специфични нарушения на способността за учене*, Издателство, Нов български университет, 2016 г.
58. Тодорова, Е. *Дислексия*. НБУ, 2009.
59. Ценова, Цв. *Комуникативни нарушения в детска възраст*, Издателство: Радар Принт, 2001.
60. Ценова, Ц. *Основи на логопедията*. СУ, 2012.
61. Ценова, Ц. *Логопедия. Описание, диагностика и терапия на комуникативните нарушения*. С., 2009.

62. Ценова, Ц., *Логопедия, описание, диагностика и терапия на комуникативните нарушения*, Издателство: Св.Климент Охридски, 2019 г., 464 стр.
63. Ценова, Ц., *Говорна терапия + приложение*, Издателство: Св.Климент Охридски, 2019 г., 308 стр.
64. Ценова, Ц., *Логоритмична терапия*, Издателство: Св.Климент Охридски, 2014 г., 192 стр.
65. Щерева, Д., *Теория и методика на говорната техника*, Издателство: Веда Словена – ЖГ, 2018 г., 108 стр.
66. Щерева, К., *Четенето и свързани фактори*, Издател ГЛОССА ТЕРАПИИ, 2018 г.
67. Berninger, V., Beverly, J. *Teaching students with dyslexia and dysgraphia: lessons from teaching and science*, 2009.
68. *How children learn to read*. Ed. By Pugh, K., McCardle, P., 2009.
69. Sagmiller, G., Dooley K. *Information package on dyslexia and learning disabilities*, 2011.